

Medlem i saa Henseende har Uret. Jeg tror, at naar der tales om Aarhundreder, kan der paavises mange, mange Tilfælde, hvor Universitetet som saadant er blevet angrebet af Enevoldskongerne. De have ingenlunde altid været skaansomme imod Universitetet i formuerelig Henseende, de have ikke været det, naar Trang og andre Forhold gjorde sig gjældende. Jeg savner desuden Et. Det er ikke endnu af Nogen blevet paavist, at der nogensinde har været tænkt paa, at der skulde være sikret Universitetet som saadant en bestemt Formue, en Kapital af en bestemt Størrelse. I saa Henseende forstaar jeg slet ikke, at det ærede Medlem kan udtale, at dette Lovforslag er i Overensstemmelse med det Princip, som hidtil er fulgt. Det er, saavidt mig bekendt, det første Forsøg, der er gjort paa ibetmindste nogenlunde at staa fast, hvad der tilhører Universitetet som saadant, og paa at forebygge, at en bestemt opsamlet Kapitalformue bliver forbrugt, men maaske kan jeg blive oplyst om, at jeg tager feil heri. Et Bevis paa, at der aldrig har kunnet være tænkt paa, at Universitetet som saadant skulde have en bestemt, særlig Kapital, som der ikke maa røres ved, have vi jo tydelig i den Række af Aar fra 1837 til nu. Kapitalformuen ved Universitetet er voget — det er klart —, og af hvad Grund er den voget saaledes? Det er væsentlig slet paa Grund af de opadgaende Konjunkturer; den er voget ved, at de særlige Indtægter, som Universitetet har havt, ere blevne af større Værdi i Forhold til Fornødenhederne ved Universitetet. Naar der nu kommer en Tidsperiode, hvor Universitetets Fornødenheder kræve større Bølsb, saa synes jeg, at det er meget naturligt, at i den Tid maa Universitetets Kapitalformue uden mindste Bønskelighed kunne bruges dertil. Iøvrigt maa jeg bemærke, at naar der tales om Universitetets Formue i Forhold til Statskassen og i Forhold til Kommunitetet staar det for mig, som det er tre Kasser, der egentlig have en og samme Herre, og Ingen kan jo fortænke den lovgivende Myndighed eller nogen af dens Afdelinger i Rigsdagen i, at de søge at faae en centraliseret Husholdning indført istedetfor at have de mange forskjellige Skuffer. Det er egentlig det, der har givet Anledning til de forskjellige Opfattelser i de senere Aar, at vi have saa mange Skuffer at tage af. Det er hele Forskjellen. Enten vi tage af Statskassen eller af Universitetets Midler eller af Kommunitetets, kommer jo i Grunden ud paa Et; Rigsdagens Opfattelse er alene den, at, for at føre en fornuftig Husholdning, maa man centralisere og ikke udstykke; thi det er givet, at med Udstyningen splittes ogsaa Kræfterne. Alle de særlige Institutioner, som staa ved Siden af Rigsdagen, have om ikke Andet, saa en raadgivende Betydelse, som tidt har væsentlig Indflydelse paa Vidernes Forvaltning. Jeg forstaar altsaa ikke, hvorledes den ærede sidste Læser kan sige, at denne

Lov er i Overensstemmelse med de Principer, der ere fulgte i Aarhundreder. Det, der er tillagt Universitetet af særlige Indtægter, enten det nu er Korn, der betales efter Kapitelstaxt, eller hvilkenformhelst anden Indtægt, er der jo ikke Tale om at berøre; men Taler er kun om den Kapitalformue, som ved Hjælp af disse Indtægter er bleven sammenbragt, og jeg skulde nu mene, at enten dette Lovforslag vedtages eller det bliver ved at gaa paa den hidtil vante Vis, vil Universitetets Fremtid være lige godt sikret. Kommer der trænge Læder, hvor Kapitaler mangle, hvor Statskassen staar tom, og der ikke er godt Raad til at udfylde, hvad der mangler, er det min Overbevisning, at det vil gaa, som det saa tidt er gaet i Verden, saa angribes Statens Kapitaler, ogsaa de, der ere henlaagte til særlige Institutioner. Staten vil i det Tilfælde sige: Vel ligger der en Kapital, der er henlagt til den særlige Institution, men nu trænger Staten, og nu skal Statens Behov fyldestgøres. Dermed er det ikke sagt, at den paagjældende Institution fortrædages i sin Virksomhed — ikke i mindste Maade —, og jeg vil sige, at selv om Universitetets Kapital forsvandt til sidste Quid og Stilling, vilde Universitetets Stilling som saadan ikke være rystet i fjerneste Maade; dets Krav kan fyldestgøres paa anden Vis. Jeg for mit Vedkommende maa altsaa vedblivende være af den Mening, at Rigsdagen ikke bør gaa ind paa nærværende Lovforslag.

**Ung:** Ja, jeg befinder mig uheldigvis i et lignende Tilfælde som den ærede Læser, der nu satte sig. Han forstod ikke den foregaaende Læzers Utringer, og jeg forstod virkelig ikke hans. Det ærede Medlem mente, at det var urigtigt at have særlige Kasser og særlige Institutioner, og det er jo en Anskuelse, der lader sig høre, at man bør trække Alt sammen paa eet Sted, hvad Staten har at udrede; men saa sagde det ærede Medlem kort efter, at her var kun Tale om Kapitalformuen, men ikke om de Aktiver, der bestaa i Eiender og Fordegods. Hvor kan dog det ærede Medlem være sikker paa, at, naar man inddrager hele Universitetets Kapital, det One med det Andet, i Statskassen, da ikke ogsaa Eiender afhændes — der er jo ogsaa Tale om at afløse dem —, og at Fordegodsforvinder, saaledes som Kapitalen har været i Begreb med at forvinde. Mellem de to Meninger er det mig ikke muligt at finde nogen Overensstemmelse eller Sammenhæng. Det ærede Medlem yttrede dernæst, at vore Enevoldskonger havde taget af Universitetetsformuen, og at Universitetets Selvstændighed havde været mindre tidligere, end den er nu. Det forhold sig ikke saaledes. Det kan gjerne være, at man under saadanne Omstændigheder, hvor Nød bryder Loven, har taget Penge fra Universitetet; det skal jeg ikke bestride; men det er ganske